

Provincie Fryslân
Aan de programmacommissies van de politieke partijen

Betreft: Input voor Provinciale Statenverkiezingen 2027

17 juli 2026

Geachte leden van de programmacommissie,

Namens het bestuur van de Nederlandse Kust Vereniging (NKV), de ondernemersvereniging voor strand- en kustondernemers, wenden wij ons tot u in aanloop naar de Provinciale Statenverkiezingen van 2027. Deze brief wordt mede verstuurd namens Koninklijke Horeca Nederland (KHN).

Belang van de Friese (wadden)kust

De Friese (wadden)kust is van grote betekenis voor de provincie. Strand, duinen, kustplaatsen en recreatieve voorzieningen vormen samen een gebied waar natuur, waterveiligheid, recreatie, toerisme, leefbaarheid en ondernemerschap samenkomen. Duizenden ondernemers en medewerkers dragen dagelijks bij aan de aantrekkelijkheid van de kust voor inwoners, bezoekers en recreanten. Daarmee levert de kust een belangrijke bijdrage aan de economie, de werkgelegenheid en het voorzieningenniveau in Fryslân en op de Waddeneilanden.

Opgaven en kansen

De komende jaren staat de provincie Fryslân voor grote maatschappelijke, economische en ruimtelijke opgaven. De beschikbare ruimte staat onder druk en er moeten keuzes worden gemaakt ten aanzien van woningbouw, natuur, waterveiligheid, energie, bereikbaarheid, recreatie en economische ontwikkeling. Wij begrijpen dat de provincie daarbij voortdurend belangen moet afwegen. Juist daarom vinden wij het belangrijk om het belang van de kust, de recreatie-economie en het ondernemerschap onder uw aandacht te brengen. Veranderende kustcondities, klimaatverandering, toenemende recreatiedruk, bereikbaarheidsvraagstukken, schaarse ruimte en beperkingen in de energievoorziening vragen om een duidelijke visie en een daadkrachtige provincie. Ook de ontwikkelingen rondom stikstof en Natura 2000-gebieden hebben grote gevolgen voor ondernemers aan de kust. Wij onderschrijven het belang van natuurbehoud en herstel van kwetsbare natuurgebieden, maar vinden het tegelijkertijd van belang dat er ruimte blijft voor bestaande bedrijven om te kunnen ondernemen, te verduurzamen en te investeren in de toekomst. Een gezonde balans tussen ecologie, recreatie, economie en leefbaarheid is daarbij essentieel. Tegelijkertijd liggen er kansen om de kust verder te ontwikkelen als een aantrekkelijke, duurzame en economisch sterke regio, mits ondernemers en overheden daarbij gezamenlijk optrekken.

Ruimte voor ondernemerschap

Wij vragen uw partij om in haar verkiezingsprogramma expliciet aandacht te besteden aan de gastvrijheids- en recreatie-economie. Horeca, verblijfsrecreatie, strandondernemingen en andere recreatieve voorzieningen zijn essentieel voor de aantrekkingskracht van Fryslân en de Waddeneilanden. Een sterke kust vraagt om ruimte voor ondernemerschap en investeringen die bijdragen aan kwaliteit, duurzaamheid en gastvrijheid. Daarbij vragen wij de provincie om te streven naar uitvoerbaar en realistisch beleid rondom natuur, stikstof en vergunningverlening, zodat ondernemers kunnen blijven investeren in hun bedrijf en tegelijkertijd kunnen bijdragen aan de maatschappelijke opgaven waarvoor wij gezamenlijk staan.

Toekomstbestendige strandzoning

We vragen aandacht voor de toekomst van de strandzoning. Ondernemers ervaren op verschillende locaties knelpunten die vragen om maatwerk en een toekomstgerichte benadering. Bestaande ondernemingen moeten voldoende mogelijkheden behouden om te investeren, te verduurzamen en zich aan te passen aan veranderende omstandigheden. Daarbij blijven natuur, landschap en waterveiligheid vanzelfsprekend belangrijke randvoorwaarden.

Daarnaast vragen wij aandacht voor de bestaande verplichting om seizoenspaviljoens jaarlijks af te bouwen en in het voorjaar weer op te bouwen. Deze verplichting brengt aanzienlijke kosten met zich mee voor ondernemers en veroorzaakt jaarlijks veel transportbewegingen, uitstoot, materiaalgebruik en verstoring van de natuurlijke omgeving. De omstandigheden en uitgangspunten die in het verleden aanleiding waren voor deze verplichting zijn op veel locaties niet langer actueel. Wij pleiten er nadrukkelijk niet voor om alle strandpaviljoens gedurende de winterperiode geopend te houden. De vraag of een ondernemer daadwerkelijk

jaarrond wil exploiteren behoort wat ons betreft thuis in het lokale overleg tussen ondernemers en gemeenten. Wel vinden wij dat de provincie ruimte moet bieden om de verplichte jaarlijkse af- en opbouw los te laten waar dit vanuit natuur, waterveiligheid en ruimtelijke kwaliteit verantwoord mogelijk is

Rechtszekerheid en voorspelbaar beleid

Voor de toekomstbestendigheid van kustondernemingen zijn voldoende lange contract- en vergunningstermijnen essentieel. Investerings in verduurzaming, kwaliteit, toegankelijkheid, veiligheid en innovatie kunnen uitsluitend verantwoord worden gedaan wanneer ondernemers voldoende zekerheid hebben over de langere termijn. In de praktijk zien wij dat relatief korte looptijden van vergunningen, erfpachtconstructies en overeenkomsten met onder meer gemeenten, waterschappen en rijksinstanties de bereidheid en mogelijkheid om te investeren beperken. Wij zijn ons ervan bewust dat de provincie hierin vaak geen directe bevoegdheid heeft. Toch vinden wij het belangrijk dit onder uw aandacht te brengen, omdat deze onzekerheid rechtstreeks invloed heeft op de kwaliteit, duurzaamheid en toekomstbestendigheid van de (wadden)kust. Wij vragen de provincie daarom om deze problematiek te betrekken bij haar visie op de kust en waar mogelijk een stimulerende en faciliterende rol te vervullen richting de betrokken overheden.

Bereikbaarheid van de kust

Een aantrekkelijke en economisch sterke kust staat of valt met goede bereikbaarheid. De bereikbaarheid van de Friese (wadden)kust staat steeds vaker onder druk door verkeersdruk, infrastructurele werkzaamheden en een toenemende bezoekersstroom. Voor ondernemers, werknemers, bewoners en bezoekers is het van groot belang dat de kust goed bereikbaar blijft. Daarbij gaat het niet alleen om de bereikbaarheid per auto, maar nadrukkelijk ook om voldoende parkeervoorzieningen voor auto's en fietsen, goede openbaarvervoerverbindingen en veilige fietsroutes. Wij vragen de provincie daarom om bereikbaarheid als een van de speerpunten van het provinciale beleid te blijven beschouwen en hier blijvend in te investeren

Energietransitie en verduurzaming

Veel ondernemers willen investeren in verduurzaming, maar lopen daarbij aan tegen beperkingen in de energie-infrastructuur. Het is van belang dat zij daadwerkelijk de mogelijkheid krijgen om hun bedrijven te verduurzamen en bij te dragen aan de klimaatdoelstellingen. Daarvoor zijn voldoende netcapaciteit, praktische ondersteuning en uitvoerbaar beleid nodig.

Samenwerking met ondernemers

Tot slot vragen wij de provincie om ondernemers blijvend te betrekken bij de ontwikkeling van beleid en gebiedsvisies. Hun praktijkervaring is van grote waarde bij keuzes die de toekomst van de kust bepalen. Een sterke samenwerking tussen overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties vormt de beste basis voor een toekomstbestendige kust.

Wij verzoeken u deze aandachtspunten mee te nemen bij het opstellen van uw verkiezingsprogramma. Graag gaan wij hierover met u in gesprek en lichten wij onze visie nader toe.

Met vriendelijke groet,

Mede namens het bestuur van de Nederlandse Kust Vereniging en Koninklijke Horeca Nederland,

Jasper Roord
Voorzitter Nederlandse Kust Vereniging

Nederlandse Kust Vereniging
leden@nederlandsekustvereniging.nl
www.khn.nl/strandbelangen